

Reumatologi

Med SRFs rekommendationer 101201

Innehåll

Inledning

Ordförklaringar

Övergripande kompetensdefinition

Definition av kompetensområdet

Kompetenskrav

Medicinsk kompetens

Kommunikativ- och ledarskapskompetens samt
kompetens inom medicinsk vetenskap och kvalitetsarbete

Utbildningsstruktur

SRFs särskilda rekommendationer

Delmål

Medicinsk kompetens

Kommunikativ kompetens

Ledarskapskompetens

Kompetens inom medicinsk vetenskap och kvalitetsarbete.

Inledning

Den 24 juni 2008 beslutade Socialstyrelsen att meddela nya föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2008:17) om läkarnas specialiseringstjänstgöring. Författningen består dels av en allmän del med gemensamma bestämmelser för alla specialiteter, dels av en specifik del med alla målbeskrivningar. Målbeskrivningen för respektive specialitet ska läsas mot bakgrund av bestämmelserna i den allmänna delen. I varje målbeskrivning finns ett avsnitt med rubriken ”Utbildningsstruktur” som utgör allmänna råd. Även de lärandemetoder under rubriken ”Delmål” där ingen uppföljning anges utgör allmänna råd.

Ordförklaringar

Aktuell handledare

- specialistläkare vars specialistkompetens motsvarar det kompetensområde som delmålet avser och som har att ansvara för ST-läkarens professionella utveckling under angiven lärandeperiod eller metod för lärande uppdraget som handledare för en ST-läkare omfattar som regel hela specialistutbildningen men kan också omfatta del eller delar av den.

Auskultation

- under handledning och enligt ett på förhand strukturerat program studera specialistläkarens eller annan hälso- och sjukvårdspersonals yrkesutövning genom att följa en eller flera yrkesutövare samt i viss mån utföra uppgifter inom det aktuella området

Bedöma

- skaffa sig en välgrundad uppfattning om en patient eller motsvarande som grund för vidare handläggning

Behärska

- fullständigt kunna bedöma och handlägga utredning, diagnostik, behandling och uppföljning av en patient, eller motsvarande, och att fullständigt kunna använda för området relevanta tekniker

Förmåga

- personlig kapacitet att utföra eller uträtta något

Ha kunskap

- genom teoretiska studier och/eller praktisk yrkesutövning ha tillägnat sig vetande och insikter inom ett område

Ha kännedom

- genom teoretiska studier och/eller praktisk yrkesutövning ha tillägnat sig visst vetande inom ett område

Handleda under handledning

- som ST-läkare handleda en medarbetare och samtidigt själv bli handledd av en specialistkompetent läkare

Handleda

- kontinuerligt och i dialogform stödja och vägleda samt bedöma en medbeters professionella utveckling

Handledning

- se handleda

Handlägga

- aktivt utföra åtgärder avseende utredning, diagnostik, behandling och uppföljning av en patient, eller motsvarande, och ha övergripande ansvar för att dessa åtgärder utförs

Initialt handlägga

- som första omhändertagande läkare aktivt utföra åtgärder avseende utredning, diagnostik, behandling och uppföljning av en patient, eller motsvarande, och ha övergripande ansvar för att dessa åtgärder utförs

Initialt bedöma

- som första omhändertagande läkare skaffa sig en välgrundad uppfattning om en patient eller motsvarande, som grund för vidare handläggning

Inomprofessionell reflektion i grupp

- reflektion som görs i grupp tillsammans med andra läkare i främst vidareutbildnings- och fortbildningssyfte

Klinisk tjänstgöring

- hälso- och sjukvårdsarbete som ST-läkaren utför under eget yrkesansvar och med stöd av handledare

Kurs

- lärarledd utbildning med en fastställd plan som ges under en avgränsad tidsperiod

Medsittning

- utbildningsaktivitet som innebär att ST-läkaren iakttar när en specialistläkare eller annan hälso- och sjukvårdspersonal har patientbesök
eller
- utvärderingsaktivitet som innebär att en specialistläkare eller annan hälso- och sjukvårdspersonal iakttar och bedömer ST-läkaren när den har patientbesök

Seminarium

- undervisning i gruppform med aktivt deltagande

Träning i simulerad miljö

- träning som utförs i en skapad miljö avsedd att efterlikna verkligheten

Större yrkesrelaterad sammankomst

- konferens, kongress, symposium eller motsvarande

Vårdcentral

- vårdenhet med mottagningsverksamhet inom primärvård

Vårdteamarbete

- arbete där ST-läkaren under handledning medverkar i och ibland leder en grupp av samverkande hälso- och sjukvårdspersonal med olika kompetenser som har till uppgift att svara för vård av enskilda eller för en grupp av patienter

Övergripande kompetensdefinition

Definition av kompetensområdet

Specialiteten reumatologi omfattar kunskaper och färdigheter rörande rörelseorganens medicinska sjukdomar samt systemiska inflammatoriska och autoimmuna sjukdomar hos vuxna. Kompetensområdet reumatologi omfattar såväl inflammatoriska som icke-inflammatoriska tillstånd i rörelseorganen men specialiteten behandlar i huvudsak de inflammatoriska sjukdomarna i och utanför lederna. Sjukdomarna kan vara både av akut övergående karaktär, återkommande eller utveckla sig till kroniska tillstånd. Såväl sjukdom som behandling medför ibland behov av uppföljning under lång tid på grund av risk för recidiv och komplikationer. Diagnostiken sker framförallt med anamnes och status kombinerat med användandet av immunologiska, avbildande och laborativa metoder. Behandlingen innefattar ofta såväl immunmodulation som smärtlindring, inte sällan kombinerad med fysikalisk träning. Reumatiska sjukdomar kan drabba personer i alla åldrar och påverkar ofta livssituationen och livskvaliteten avsevärt. Karaktäristiskt för specialiteten är en långsiktig patientcentrerad samverkan tillsammans med andra specialiteter och professionella kompetenser.

Kompetenskrav

Kompetenskrav för medicinsk kompetens

För specialistkompetens i reumatologi krävs kunskaper och färdigheter för att kunna utföra ett självständigt arbete. Kravet omfattar kunskaper i etiologi, immunologi, patologi, utredning, diagnostik, behandling, utvärdering och uppföljning av akuta och kroniska inflammatoriska led- och ryggsjukdomar, inflammatoriska systemsjukdomar och vaskuliter. Även icke-inflammatoriska led- och mjukdelsjukdomar skall kunna handläggas beträffande diagnostik och initial behandling. Kunskapsdjupet ska vara störst för de inflammatoriska reumatiska sjukdomarna och avspegla förekomst och svårighetsgrad beträffande morbiditet och mortalitet. Kunskaper krävs om de organsystem som kan påverkas vid reumatiska sjukdomar och hur de undersöks, särskilt kunskaper om rörelseorganens anatomi och patologi. Detaljerad led- och ryggundersökning skall kunna utföras och tolkas, ledinjektionsteknik skall kunna uppvisas. Mot bakgrund av reumatiska sjukdomars patofysiologi krävs också kunskap om immunologiska och inflammatoriska processer. Vidare krävs kunskap om verkningsmekanismer, indikationer, effekter och bieffekter avseende läkemedel som används inom reumatologin.

För att kunna omhänderta följsjukdomar till reumatiska sjukdomar och driva differentialdiagnostik gentemot andra specialiteter krävs att initialt kunna handlägga vanliga tillstånd inom angränsande kunskapsområden. Av särskild vikt är att akuta internmedicinska tillstånd kan handläggas.

Då majoriteten av de reumatiska sjukdomarna är kroniska krävs kompetens att handlägga långvarigt sjuka patienter med en helhetssyn innefattande såväl psykosociala som medicinska aspekter. Detta innebär förtroget med reumateamets kompetensområden, aktuella rehabiliteringsmetoder och insikt i reumakirurgiska behandlingsmöjligheter. Vidare krävs vana vid samverkan med försäkringskassa, arbetsförmedling och andra aktörer av betydelse för patientens hälsa.

Kompetenskrav för kommunikativ kompetens, ledarskapskompetens samt kompetens inom medicinsk vetenskap och kvalitetsarbete

Kommunikativ kompetens

Den jämlika och ansvarstagande patienten

Den specialistkompetenta läkaren ska ha förmåga till dialog och en öppen kontakt med patienten och dennes närstående, som präglas av empati och förtroende samt respekt för patientens rätt till information, inflytande och delaktighet i besluten. Kontakten ska också präglas av samverkan och lyhördhet för patientens behov, önskemål och rätt till självbestämmande samt ge stimulans åt patientens engagemang och ansvar för den egna vården.

Mångfalds- och genusaspekter

Kommunikationen med patienten och dennes närstående ska dessutom präglas av kunskap och respekt för transkulturella aspekter och mångfaldsaspekter såsom ålder, språk, etnicitet, sexuell läggning och religion samt genus.

Interprofessionella relationer

Den specialistkompetenta läkaren ska ha förmåga till kommunikation, såväl skriftligt som muntligt, med andra läkare och medarbetare, med respekt för deras yrkeskunskaper och kompetens. Detsamma gäller för kontakter med företrädare för allmänheten och olika samhällsinstanser.

Pedagogisk förmåga

Den specialistkompetenta läkaren ska ha pedagogisk förmåga för att kunna informera och undervisa, främst patienter och deras närstående men också andra läkare och medarbetare samt studenter.

Professionellt förhållningssätt och etik

Den specialistkompetenta läkaren ska ha förmåga att kontinuerligt arbeta med sitt professionella och läkaretiska förhållningssätt, med målet att kunna fatta självständiga beslut av medicinsk etisk natur.

Egen kompetensutveckling

Den specialistkompetenta läkaren ska ha förmåga att kontinuerligt pröva och identifiera, tillsammans med verksamhetens krav, de egna behoven för kompetensutveckling för att kunna motsvara kraven på bästa möjliga vård för patienterna.

Ledarskapskompetens

Medarbetarskap

Den specialistkompetenta läkaren ska ha utvecklat förmåga till självkännedom och kunskap om den egna funktionen och rollen i organisationen.

Handledarskap

Den specialistkompetenta läkaren ska ha förmåga att handleda andra läkare och medarbetare samt studenter.

Ledarskap

Den specialistkompetenta läkaren ska ha förmåga till ledarskap som utmärks av samverkan, öppenhet och dialog med medarbetarna. Ledarskapet ska vidare präglas av delaktighet och verksamhetsutveckling, som är förbättringsinriktad. Förmåga att leda arbete i vårdteam är grundläggande.

Systemkunskap

Den specialistkompetenta läkaren ska ha kunskap om hälso- och sjukvårdens organisation, administration, ekonomi och regelverk samt om dess styrning för bästa resursutnyttjande.

Kompetens inom medicinsk vetenskap och kvalitetsarbete

Medicinsk vetenskap

Den specialistkompetenta läkaren ska ha förmåga till ett medicinskt vetenskapligt syn- och förhållningssätt, kunskap om forskningsmetodik, inklusive epidemiologiska grundbegrepp, samt om metoder för evidensbaserad medicin och granskning av vetenskaplig information.

Förbättrings- och kvalitetsarbete

Den specialistkompetenta läkaren ska ha kunskap om och kompetens i evidensbaserat förbättrings- och kvalitetsarbete. Målet är att kunna initiera, delta i och ansvara för kontinuerligt systematiskt förbättringsarbete med betoning på helhetsperspektiv, patientsäkerhet, patientnytta, mätbarhet och lärandestyrning för att kritiskt kunna granska och utvärdera den egna verksamheten.

Folkhälsa och prevention

Den specialistkompetenta läkaren ska ha kunskap om hälsans bestämningsfaktorer, och andra folkhälsoaspekter samt om metoder för hälsofrämjande samt skade- och sjukdomsförebyggande insatser för att i det medicinskt vetenskapliga arbetet och kvalitetsarbetet kunna beakta denna kunskap.

Utbildningsstruktur

Den kliniska delen av utbildningen baseras i huvudsak på klinisk tjänstgöring på vårdavdelning och mottagning där reumatologisk vård bedrivs. Inledningsvis bör tjänstgöringen planeras så att kunskap om de vanligaste sjukdomarna i specialiteten uppnås. Den första placeringen är därför lämpligast inom reumatologi. Tidigt i utbildningen bör introduktion till arbete inom reumatologisk öppenvårdsverksamhet ske och färdigheter inom led- och ryggundersökningsteknik samt injektionsteknik bör införskaffas. För att tillgodose utbildningsbehovet avseende utredning och behandling av ovanliga reumatologiska sjukdomar samt kvalificerade behandlingsmetoder är det viktigt med en längre sammanhållen tjänstgöring inom slutenvård på region- eller universitetssjukhus, som med fördel kan förläggas i slutet av utbildningen. Under utbildningen bör också ges möjlighet att medverka i reumatologisk konsultverksamhet i primärvården eller motsvarande.

Sidoutbildningar och kurser bör väljas så att de är relevanta för det reumatologiska sjukdomspanoramat. Sidoutbildningen bör innefatta tjänstgöring på internmedicinsk akutmottagning. Andra lämpliga tjänstgöringsområden är internmedicin med dess grenspecialiteter, infektionssjukdomar, neurologi, hudsjukdomar, klinisk immunologi, medicinsk rehabilitering, ortopedisk kirurgi och handkirurgi. Det är en fördel om sidoutbildningen i medicinsk rehabilitering, ortopedisk kirurgi och handkirurgi sker integrerat med placeringen i reumatologi om kliniken har egna rehabiliteringsresurser och om gemensamma bedömningar med ortoped respektive handkirurg sker.

Teoretiska kunskaper bör ST-läkaren tillägna sig genom relevanta läroböcker, vetenskapliga tidskrifter och kurser som planeras i samklang med den kliniska tjänstgöringen. Ett vetenskapligt förhållningssätt med litteraturstudier bör introduceras tidigt och genomsyra utbildningen. Kurser om inflammatoriska ledsjukdomar och basala inflammations- och immunreaktioner bör komma tidigt under utbildningen. Under utbildningstiden bör beredas möjlighet till deltagande i en internationell kongress.

SRFs särskilda rekommendationer

november 2008

SRFs checklista skall komplettera och klargöra de medicinska delmålen i Socialstyrelsens dokument "Målbeskrivning för specialisttjänstgöring i reumatologi" då dessa delmål med avsikt är utformade så att målbeskrivningen skall kunna vara användbar under lång tid samt språkligt korrelera med andra målbeskrivningar. Checklistan skall revideras av SRF vartannat år. I målbeskrivningen finns under "Utbildningsstruktur" en rekommendation om hur ST-läkaren lämpligast planerar sina tjänstgöringsplaceringar för att kunna uppnå målen, SRF rekommenderar starkt att ST-läkaren på hemmakliniken har en kontinuerlig patientkontakt i mottagningsform med långvarig uppföljning av egna patienter. Utöver detta rekommenderas att ST-läkaren årligen skriver det diagnostiska provet i reumatologi för att tillsammans med handledaren få en kontinuerlig uppdatering kring det aktuella teoretiska kunskapsläget inom området. SRF rekommenderar att ST-läkaren genomför "medsittning"/"sit-in" minst en gång per år tillsammans med handledare eller annan specialist för att fortlöpande utvärdera klinisk förmåga avseende anamnes, undersökningsteknik samt diagnostisk förmåga, se SRFs mall för medsittning. Förutom nationella SK- och SK-liknande kurser i reumatologi och angränsande områden kan kunskap inhämtas via EULARs onlinekurs i reumatologi och andra internetbaserade källor utöver läroböcker och vetenskapliga tidskrifter. SRF rekommenderar vidare fortlöpande aktivt deltagande vid klinikens seminarier, röntgenronder, behandlingskonferenser och artikelgenomgångar (journal clubs).

Checklistan beskriver de viktigaste diagnoserna/aspekterna under varje delmål och kan användas att "boka av" områden/moment tillsammans med handledaren. För varje diagnos/sjukdom kan separat "diagnosrelaterad checklista" användas, se appendix A. Denna mall kan med fördel även användas till att utvärdera kunskap kring diagnoser som ligger nära specialiteten men där vi ej har primärt behandlingsansvar (ex artros). Delmål nr 3 beskriver ovanliga sjukdomar där ST-läkaren ej kan förväntas komma i kontakt med alla uppräknade sjukdomstillstånd, men ändå förväntas kunna misstänka och identifiera sjukdomen eller sjukdomsmanifestationen, starta rätt utredning, behandling och vid behov remittera till rätt vårdnivå. Delmål nr 4 markerar vikten av en god undersöknings- och ledinjektionsteknik, separata "körkort" kan användas tillsammans med handledare eller annan specialistläkare för att bekräfta korrekt teknik, se appendix B och C. Under delmål nr 5 betonas differentialdiagnostiska kunskaper och färdigheter gentemot de inflammatoriska reumatiska sjukdomarna där ST-läkaren med säkerhet skall kunna misstänka och diagnostisera andra tillstånd med ledsymptom men även ha kunskap kring patogenes, naturalförlopp och behandling, speciellt (led-) degenerativa sjukdomar, smärtsyndrom och infektiös artrit.

Beträffande delmål avseende ledarskapskompetens (delmål 16 och 17) rekommenderar SRF att ST-läkaren leder "storrond" och "teamrond" under överinseende av handledare/specialist med efterföljande utvärdering.

Delmål

Medicinsk kompetens

Delmål 1	Metoder för lärande	Uppföljning
Att behärska utredning, diagnostik, behandling och uppföljning av akuta och kroniska inflammatoriska led- och ryggsjukdomar hos vuxna	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet som handlägger dessa tillstånd	Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare
	Kurs	Intyg om godkänd kurs utfärdat av kursledare
	Större yrkesrelaterad sammankomst	
	Medsittning	
	Teoretiska studier	

Checklista

- ☐ Reumatoid artrit
- ☐ Psoriasisartrit
- ☐ Ankyloserande spondylit
- ☐ Reaktiv artrit
- ☐ Enteropatisk artrit
- ☐ Kristallartrit
- ☐ Akut sarkoidos
- ☐ Akut mono/oligo/polyartrit

Delmål 2	Metoder för lärande	Uppföljning
Att behärska utredning, diagnostik, behandling och uppföljning av de vanligast förekommande akuta och kroniska inflammatoriska systemsjukdomarna och vaskuliterna hos vuxna	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet som handlägger dessa tillstånd	Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare
	Kurs	Intyg om godkänd kurs utfärdat av kursledare
	Större yrkesrelaterad sammankomst	
	Medsittning	
	Teoretiska studier	

Checklista

- ☐ Temporalarterit/PMR
- ☐ SLE
- ☐ Sjögrens syndrom
- ☐ Systemisk Skleros
- ☐ Inflammatorisk myosit (Polymyosit och Deramatomyosit)
- ☐ MCTD/UCTD
- ☐ ANCA-associerade vaskuliter (Wegeners granulomatos, Mikroskopisk polyangit)

Delmål 3	Metoder för lärande	Uppföljning
Att initialt kunna handlägga ovanliga reumatologiska systemsjukdomar och att ha kunskap om långsiktig handläggning av dessa	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet som handlägger dessa tillstånd	Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare
	Kurs	Intyg om godkänd kurs utfärdat av kursledare
	Teoretiska studier	

Checklista

Vaskuliter

- ☐ Churg-Strauss syndrom
- ☐ Takayasus arterit
- ☐ Polyarteritis nodosa
- ☐ Behcets sjukdom
- ☐ Cogans syndrom
- ☐ Lymfoid granulomatos
- ☐ Allergisk vaskulit
- ☐ Pannikulit
- ☐ Kutan vaskulit
- ☐ Henoch-Schönlein purpura
- ☐ Kawasakis syndrom
- ☐ CNS-vaskulit
- ☐ Kryoglobulinemisk vaskulit

☐ Fosfolipidantikroppssyndrom

☐ Kronisk sarkoidos

☐ Inklusionskroppsmysit

Febersjukdomar ex

- ☐ Adult Onset Still's Disease
- ☐ Familjär medelhavsfeber

Stödjevävnadsinflammatoriska sjukdomar ex

- ☐ Eosinofil fasciit
- ☐ Polykondrit

Delmål 4	Metoder för lärande	Uppföljning
Att behärska detaljerad led- och ryggundersökning samt injektionsteknik	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet som handlägger dessa tillstånd	Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare
	Medsittning	
	Teoretiska studier	

Checklista -se även appendix B och C

- ☐ Ledstatus
- ☐ Ryggstatus
- ☐ Injektionsteknik

Delmål 5	Metoder för lärande	Uppföljning
Att behärska differentaldiagnostik och initial handläggning av andra sjukdomar med symptom och fynd från rörelseapparaten	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet som handlägger dessa tillstånd	Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare
	Teoretiska studier	

Checklista

- ☐ Degenerativa led- och ryggsjukdomar (ex artros, spondylos, DISH)
- ☐ Akuta och långvariga, regionala och generella smärttillstånd i rörelseapparaten (ex epikondylit, fibromyalgi)
- ☐ Led- och skelettskador (ex stressfraktur, kotkompression)
- ☐ Infektionssjukdomar (ex septisk artrit, Borreliaartrit, endokardit, HIV)
- ☐ Endokrina sjukdomar (ex tyroidearubbningar, diabetesartropati)
- ☐ Inlagringssjukdomar (ex hemokromatos, amyloidosis, osteogenesis imperfecta)
- ☐ Tumörsjukdomar (ex lymfoproliferativa sjukdomar, paramaligna fenomen)
- ☐ Genetiska sjukdomar (ex Ehler-Danlos sjukdom, Marfans syndrom)
- ☐ Metabola sjukdomar (ex mitochondriella sjukdomar, Pagets sjukdom)

Delmål 6	Metoder för lärande	Uppföljning
att behärska indikationer, effekter och biefekter, samt att ha kunskap om verkningsmekanismer och interaktioner för läkemedel som används inom reumatologin	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet som handlägger dessa tillstånd	Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare
	Kurs	Intyg om godkänd kurs utfärdat av kursledare
	Seminarium	
	Teoretiska studier	

Checklista

- ☐ Traditionella inflammationshämmande och immunmodulerande läkemedel (ex: metotrexat, sulfasalazin, azatioprin, klorokin, ciklosporin, leflunomid, mykofenolat, cyklofosfamid, kolkicin, guldpreparat, glukokortikoider, COX- hämmare)
- ☐ Biologiska inflammationshämmande och immunmodulerande läkemedel (ex: TNF-hämmare, anakinra, rituximab, abatacept, tocilizumab)
- ☐ Blodkärlsvidgande behandling (ex:prostacyklin, calciumflödeshämmare)
- ☐ Monitorering inför och under immunmodulerande behandling.
- ☐ Utvärdering av sjukdomsaktivitet och funktion med vanligt förekommande instrument (ex. DAS-28, BASDAI, HAQ och BASFI)
- ☐ Läkemedelsgrupper som är vanligt förekommande, men ej specifika för reumatologi (ex. smärtstillande och blodförtunnande behandling samt profylax mot gastrointestinal blödning, osteoporos och hjärt-kärlsjukdom)

Delmål 7	Metoder för lärande	Uppföljning
Att kunna handlägga långvarigt sjuka patienter med reumatisk sjukdom med en helhetssyn inbegripande såväl psykosociala som medicinska konsekvenser	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet som handlägger dessa tillstånd	Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare
	Vårdteamarbete under handledning	
	Teoretiska studier	

Checklista

- ☐ Intygsskrivning (ex sjukintyg, LoH, handikappsersättning, färdtjänst, parkeringstillstånd)
- ☐ Bedöma behov av stödjande åtgärder (ex. arbets- och bostadsanpassning, bilstöd, kontakt med arbetsförmedling, socialtjänst och kurator).
- ☐ Ta ställning till prevention av komorbiditet vid kronisk reumatisk sjukdom och handlägga senkomplikationer (ex hjärt-kärlsjukdom, amyloidos, tumörsjukdom).
- ☐ Handlägga patienter med komplikationer av långtidsbehandling med glukokortikoider (ex diabetes, osteoporos).
- ☐ Sidotjänstgöring/auskultation/deltagande vid specialronder (ex handkir-reuma, ortoped-reuma, hud-reuma).

Delmål 8	Metoder för lärande	Uppföljning
Att ha kunskap om de immunologiska och inflammatoriska processerna vid reumatisk sjukdom samt att kunna handlägga immunologisk diagnostik	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet som handlägger dessa tillstånd alternativt auskultation under handledning vid enhet som handlägger dessa tillstånd	Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare respektive intyg om godkänd auskultation och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare
	Kurs	Intyg om godkänd kurs utfärdat av kursledare
	Diagnostik- och behandlingskonferens	
	Teoretiska studier	

Checklista

Kunna redogöra för betydelsen för diagnos och prognos samt felkällor avseende;

- ☐ reumatoid faktor
- ☐ antikroppar mot cyklisk citrullinerad peptid
- ☐ antinukleära antikroppar
- ☐ antineutrofila cytoplasmaantikroppar
- ☐ fosfolipidantikroppar
- ☐ komplementfaktorer
- ☐ kryoglobuliner

☐ Ha kunskap om immunologiska och inflammatoriska processer och koppla dessa till patogenes, klinik och behandling vid de vanligaste reumatiska sjukdomarna.

Delmål 9	Metoder för lärande	Uppföljning
Att kunna bedöma indikationer och utfall av avbildande, fysiologisk och laborativ diagnostik	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet som handlägger dessa tillstånd alternativt auskultation under handledning vid enhet som handlägger dessa tillstånd	Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare respektive intyg om godkänd auskultation och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare
	Diagnostik- och behandlingskonferens	
	Teoretiska studier	

Checklista

- Avbildande diagnostik; slätrtg, datortomografi, magnetresonanstomografi, isotopundersökningar, ultraljud, angiografi, bronkoskopi, artroskopi.
- Fysiologiska undersökningar; EKG, UKG, arbetsprov, spirometri inkl diffusionskapacitet, elektromyografi och elektroneurografi.
- Laborativ diagnostik; inflammationsparametrar och –mönster i blod (ex elfores), ledvätskeanalyser (inkl mikroskopi), histopatologi.

Delmål 10	Metoder för lärande	Uppföljning
Att kunna bedöma behov av reumatologisk rehabilitering och reumakirurgi	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet som handlägger dessa tillstånd alternativt auskultation under handledning vid enhet som handlägger dessa tillstånd	Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare respektive intyg om godkänd auskultation och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare
	Vårdteamarbete under handledning	
	Diagnostik- och behandlingskonferens	
	Medsittning	

Checklista

- ☐ Indikationer för sjukgymnastbedömning och behandling såsom fysikalisk terapi, bassängträning, konditions- och styrketräning samt funktionsbedömning avseende rörlighet och styrka (ex myositstatus)
- ☐ Indikationer för arbetsterapeutisk bedömning och behandling inklusive utprovning av hjälpmedel
- ☐ Bedöma indikationer för proteskirurgi, fotkirurgi, handkirurgi och annan ledkirurgi, stabiliserande halsryggskirurgi samt ortopedisk rehabilitering
- ☐ Känna till indikationer för ortopedtekniska åtgärder

Delmål 11	Metoder för lärande	Uppföljning
Att initialt kunna handlägga akuta internmedicinska sjukdomstillstånd	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet som handlägger dessa tillstånd	Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare
	Kurs alternativt seminarium	Intyg om godkänd kurs utfärdat av kursledare
	Träning i simulerad miljö	
	Teoretiska studier	

Checklista

Hjärtsjukdomar:

- ☐ A-HLR
- ☐ hjärtinfarkt
- ☐ arytmier
- ☐ akut hjärtsvikt

Kärlsjukdomar

- ☐ lungemboli
- ☐ akut cerebrovaskulär sjukdom
- ☐ malign hypertoni

Endokrina sjukdomar

- ☐ hypo- och hyperglykemi

Mag-tarmkanalens sjukdomar

- ☐ akut gastrointestinal blödning

Infektionssjukdomar

- ☐ sepsis
- ☐ meningit

Neurologiska sjukdomar

- ☐ kramper
- ☐ medvetlöshet

Förgiftningar

- ☐ kemiska förgiftningar
- ☐ läkemedel

Lungsjukdomar

- ☐ akut allergi, urtikaria, anafylaxi
- ☐ astma bronchiale
- ☐ respiratorisk insufficiens

- ☐ pneumothorax

Njursjukdomar

- ☐ anuri och akut njurinsufficiens

Hematologi

- ☐ cytopeniutredning

Praktiska färdigheter

- ☐ venpunktion, artärpunktion
- ☐ lumbalpunktion
- ☐ EKG-registrering och tolkning
- ☐ defibrillering
- ☐ ventileras på mask
- ☐ sätta ventrikelsond

Delmål 12	Metoder för lärande	Uppföljning
Att initialt kunna handlägga vanliga tillstånd inom de angränsande kunskapsområdena	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet som handlägger dessa tillstånd	Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare
	Seminarium	
	Teoretiska studier	

Checklista

Hjärtsjukdomar

- ☐ koronar kärlsjukdom
- ☐ perimyokardit
- ☐ endokardit
- ☐ kronisk hjärtsvikt
- ☐ hypertoni
- ☐ lipidrubbningar

Kärlsjukdomar

- ☐ ventrombos
- ☐ perifer arteriell insufficiens

Endokrina sjukdomar

- ☐ diabetes mellitus
- ☐ hypo- och hypertyreos
- ☐ hypo- och hyperkalcemi
- ☐ binjurebarkssvikt
- ☐ osteoporos

Mag-tarmkanalens sjukdomar

- ☐ diarre/obstipation
- ☐ inflammatorisk tarmsjukdom
- ☐ utredning av patologiska leverprover
- ☐ celiakiutredning

Infektionssjukdomar

- ☐ urinvägsinfektioner
- ☐ pneumoni
- ☐ infektioner hos immunsupprimerade
- ☐ tuberkulosprofylax

Neurologiska sjukdomar

- ☐ huvudvärk
- ☐ yrsel
- ☐ neuropatier, mononeuritis multiplex

Lungsjukdomar

- ☐ akut och kronisk obstruktiv lungsjukdom
- ☐ pleurit
- ☐ alveolit

Njursjukdomar

- ☐ hematuri, proteinuri
- ☐ glomerulonefrit
- ☐ nefrotiskt syndrom

Hematologi

- ☐ anemiutredning

Utredning av

- ☐ förhöjd sänkereaktion
- ☐ malignitet
- ☐ oklar feber

Hudsjukdomar

- ☐ psoriasis

☐ Indelning och klinisk bild vid juvenil idiopatisk artrit, spondylartropatier och systemsjukdomar hos barn.

☐ Ha kännedom om barnreumatologiska sjukdomars förlopp i vuxen ålder, effekt på barnens mognad, utveckling och andra faktorer som påverkar omhändertagandet inom vuxenreumatologin.

Kommunikativ kompetens

Delmål 13	Metoder för lärande	Uppföljning
Att ha förmåga till dialog och en öppen kontakt med patienten och dennes närstående	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet där sådan verksamhet bedrivs	Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare
	Medsittning	

Delmål 14	Metoder för lärande	Uppföljning
Att ha förmåga till kommunikation, såväl skriftligt som muntligt, med andra läkare och medarbetare	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet där sådan verksamhet bedrivs	Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare

Delmål 15	Metoder för lärande	Uppföljning
Att ha förmåga att informera och undervisa patienter, närstående, andra läkare och medarbetare samt studenter	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet där sådan verksamhet bedrivs	Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare
	Undervisa under handledning	

Ledarskapskompetens

Delmål 16	Metoder för lärande	Uppföljning
Att ha förmåga att handleda andra läkare och medarbetare samt studenter	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet där sådan verksamhet bedrivs	Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare
	Kurs	Intyg om godkänd kurs utfärdat av kursledare
	Handleda under handledning	

Delmål 17	Metoder för lärande	Uppföljning
Att ha förmåga att leda i samverkan och dialog med medarbetarna samt i vårdteam	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet där sådan verksamhet bedrivs	Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare
	Kurs	Intyg om godkänd kurs utfärdat av kursledare
	Vårdteamarbete under handledning	

Delmål 18	Metoder för lärande	Uppföljning
Att ha kunskap om hälso- och sjukvårdens organisation, styrning och regelverk	Kurs	Intyg om godkänd kurs utfärdat av kursledare

Kompetens inom medicinsk vetenskap och kvalitetsarbete

Delmål 19	Metoder för lärande	Uppföljning
Att ha förmåga till ett medicinskt vetenskapligt syn- och förhållningssätt	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet där sådan verksamhet bedrivs	Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare
	Kurs	Intyg om godkänd kurs utfärdat av kursledare
	Skriftligt individuellt arbete under handledning enligt vetenskapliga principer	Intyg om godkänt skriftligt individuellt arbete utfärdat av aktuell handledare

Delmål 20	Metoder för lärande	Uppföljning
Att ha kunskap om och kompetens i evidensbaserat förbättrings- och kvalitetsarbete	Kvalitets- och utvecklingsarbete under handledning	Intyg om godkänt kvalitets- och utvecklingsarbete utfärdat av aktuell handledare
	Seminarium	

Mall för diagnosrelaterad checklista

Appendix A

Diagnos _ _ _ _ _

Klinik

- ☐-patogenes/etiologi
- ☐-epidemiologi (ex prevalens, incidens)
- ☐-klinisk bild med varianter (anamnes, förväntade statusfynd)
- ☐-undersökningsteknik (ex ledstatus, myositstatus, scinscore)
- ☐-differentialdiagnoser
- ☐-komplikationer (ex kardiovaskulärt, amyloidosis)
- ☐-aspekter kring graviditet/amning
- ☐-förlopp/prognos

Diagnostik

- ☐-lab (ex inflammatoriskt mönster, autoimmun serologi)
- ☐-rtg (ex erosioner, alveolit)
- ☐-klinisk fysiologi (ex eko, spirometri)
- ☐-histopatologi (ex njurbiopsi)
- ☐-diagnoskriterier
- ☐-aktivitetesbedömning (ex DAS-28, SLEDAI)

Behandling

- ☐-Läkemedel (indikationer, strategier och rekommenderade riktlinjer vid ex nydebuterad RA, SLE med njurpåverkan)
- ☐-monitorering (ex kontrollprover, lungrtg innan mtx, färgseende)
- ☐-uppföljning (utvärdering av behandling, registerhantering)
- ☐-paramedicinsk behandling

”Körkort” i injektionsteknik

Appendix B

Körkortet bygger på bedömningar av olika bedömare (specialister i reumatologi) tills nedanstående förteckning är komplett. Körkortet skall därefter godkännas av handledare eller studierektor. ”Uppkörning” utförs lämpligen under första tjänstgöringsåret på reumatologisk enhet.

ST-läkaren

-har uppvisat tillfredställande färdigheter i injektionsteknik;

Led	Datum	Namnunderskrift
Fingerled		
Böjsena, finger		
Handled		
Armbågsled		
Axelled		
Acromioclavikularled		
Knäled		
Fotled		
Tåled		
Körkortet godkänt		

”Körkort” i ledstatus

Appendix C

ST-läkaren skall under två tillfällen utföra ledstatus och bedömas av två olika specialister i reumatologi. Bedömningen kan göras i sambande med nybesök, inskrivning eller rond hos patient med ”positiva” fynd. Undersökningarna bör vara grundliga och bedömningarna av fynden adekvata för situationen.

ST-läkaren

-har uppvisat tillfredställande färdigheter i ledstatus

	Datum	Namnunderskrift
1		
2		

Körkortet godkänt;